

JIGARNING NOALKAGOL YOG' XASTALIGIDA METABOLIK HOLATLARINI TASHXISLASHDA LABORATOR TEKSHIRUV NATIJALARINI AHAMIYATI

Xudoyberdiyeva Sh.I.

shaxnozaxudoyberdiyeva22@gmail.com

Zarmed universiteti

Annotatsiya

Yog'li gepatoz murakkab kasallik bo'lib, uning rivojlanishi ko'plab omillar bilan bog'liq. Uning patogenezi metabolik kasalliklar, shuningdek, turli organlar va tizimlarning disfunktsiyasi bilan chambarchas bog'liq. Bundan tashqari, bu holat bir qator kasalliklar, jumladan, qon tomir aterosklerozning rivojlanishiga hamroh bo'lishi mumkin.

Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, jigarning noalkagol yog' xastaligi (JNAYoX) jiddiy jigar muammolarining ko'rsatkichi bo'lib xizmat qilishi mumkin. Bundan tashqari, u diabet, lipid almashinuvining buzilishi yoki ortiqcha vazn mavjudligidan qat'iy nazar, yurak-qon tomir kasalliklarining rivojlanishi uchun mustaqil xavf omili sifatida harakat qilishi mumkin.

Ushbu maqolada yurak-qon tomir kasalliklari bilan og'rigan odamlarda metabolik bilan bog'liq jigarning noalkagol yog' xastaligi (JNAYoX) tarqalishi, sabablari, rivojlanish mexanizmlari, diagnostikasi va klinik ko'rinishlariga oid ilmiy tadqiqotlar tahlili. Ushbu mavzuning muhimligini hisobga olib, kelgusida ushbu yo'nalishda olib boriladigan tadqiqotlarning yo'nalishlarini belgilash kerak.

Kalit so'zlar: laboratoriya diagnostikasi, jigarning noalkagol yog' xastaligi (JNAYoX), steatohepatit, metformin, pioglitazon, jigar steatozi.

ПРИ НЕАЛКОГОЛЬНОЙ ЖИРНОЙ БОЛЕЗНИ ПЕЧЕНИ ЗНАЧЕНИЕ РЕЗУЛЬТАТОВ ЛАБОРАТОРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ДИАГНОСТИКЕ МЕТАБОЛИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ

Худойбердиева Ш.И.

shaxnozaxudoyberdiyeva22@gmail.com

Университет Зармеда

Аннотация

Жировой гепатоз представляет собой сложное заболевание, развитие которого связано с множеством факторов. Его патогенез имеет тесную связь с метаболическими нарушениями, а также с дисфункцией различных органов и систем. Кроме того, данное состояние может сопутствовать возникновению ряда

заболеваний, включая атеросклероз сосудов.

Современные научные исследования показывают, что неалкогольная жировая болезнь печени (НАЖБП) может служить индикатором потенциально серьезных сердечно-сосудистых проблем. Кроме того, она способна выступать в качестве независимого фактора риска для развития сердечно-сосудистых заболеваний, независимо от наличия диабета, нарушений в обмене липидов или избыточного веса.

Эта статья является анализом научных исследований, касающихся распространенности, причин, механизмов развития, диагностики и клинических проявлений метаболически ассоциированной жировой болезни печени (МАЖБП) у людей с заболеваниями сердечно-сосудистой системы. Учитывая важность этой темы, необходимо обозначить направления для будущих исследований в данной области.

Ключевые слова: лабораторная диагностика, жировая болезнь печени, стеатогепатит, метформин, пиоглитазон, стеатоз печени.

IN NON-ALCOHOLIC FATTY LIVER DISEASE SIGNIFICANCE OF LABORATORY TEST RESULTS IN DIAGNOSING METABOLIC CONDITIONS

Xudoyberdiyeva Sh.I.

shaxnozaxudoyberdiyeva22@gmail.com

Zarmed university

Abstract

Fatty hepatosis is a complex disease, the development of which is associated with many factors. Its pathogenesis is closely related to metabolic disorders, as well as dysfunction of various organs and systems. In addition, this condition may accompany the development of a number of diseases, including vascular atherosclerosis.

Modern scientific research shows that non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD) can serve as an indicator of potentially serious cardiovascular problems. In addition, it can act as an independent risk factor for the development of cardiovascular diseases, regardless of the presence of diabetes, lipid metabolism disorders or excess weight.

This article is an analysis of scientific studies on the prevalence, causes, mechanisms of development, diagnosis and clinical manifestations of metabolically associated fatty liver disease (MAFLD) in people with cardiovascular diseases. Given the importance of this topic, it is necessary to outline directions for future research in this area.

Keywords: laboratory diagnostics, fatty liver disease, steatohepatitis, metformin, pioglitazone, liver steatosis.

Muammoning doozarbligi. Semizlik jiddiy ijtimoiy muammo bo'lib qolmoqda, u «zamonaviy davr kasalliklari» deb ataladigan kasalliklarning rivojlanishiga yordam beradigan asosiy omillardan biri hisoblanadi. Biroq, 2018 yilda kanadalik va amerikalik olimlar tomonidan 54 mingdan ortiq odam haqidagi ma'lumotlarni tahlil qilgan keng ko'lamli tadqiqot semizlik bilan og'riganlarning 6 foizida metabolik anomaliyalar kuzatilmasligini ko'rsatdi. [2]. Bu holat «metabolik assotsirlangan jigarning yog' xastaligi» deb nomlandi. [5]. Fiziologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ba'zi ortiqcha vaznli odamlar normal insulin sezgirligini saqlab qoladilar va epidemiologik ma'lumotlar metabolik sindrom, diabet va yurak kasalliklarini rivojlanish xavfini kamligini ko'rsatadi[1].

Bu faktlar tananing ortiqcha vaznga moslashishining turli usullarini ko'rsatadi - «sog'lom» va patologik - xususan, kasallikning rivojlanishida muhim rol o'ynaydigan jigarning tuzilishi va faoliyatidagi farqlar. Ushbu muammoning ahamiyati yetakchi mutaxassislarning tavsiyalari bilan tasdiqlanadi, masalan, Amerika Klinik Endokrinologlar Assotsiatsiyasi va Amerika Endokrinologlar Kolleji semizlikni davolash bo'yicha Klinik amaliyotning umumiy tamoyillari mualliflari 2016 yilda nashr etilgan jigarning noalkagol yog' xastaligi (JNAYoX) diagnostikasi va davolash bo'yicha klinik ko'rsatmalar [3,7]. Jigar kasalliklari, diabet va semirishni o'rganuvchi Evropa tashkilotlari mutaxassislarning fikriga ko'ra, insulin qarshiligi yoki metabolik xavf omillari bo'lgan bemorlarda jigarning noalkagol yog' xastaligi (JNAYoX) diagnostikasi (dalil darajasi A1) va yog'li jigar transformatsiyasi darajasini baholash kerak. Bundan tashqari, steatoz bilan og'rigan barcha bemorlarda metabolik sindrom belgilarini istisno qilish kerak (dalil darajasi A1) [4, 6].

Ushbu dasturlar Rossiya sog'liqni saqlash tizimini 2025 yilgacha rivojlantirish to'g'risidagi hujjatda ko'rsatilganidek, yaqin yillarda Rossiya sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish strategiyasida muhim o'rin tutadi.

Jigarga qo'shimcha stressni keltirib chiqaradigan semirishning dastlabki bosqichlarida parhezni o'zgartirish, xavf omillarini boshqarish va davolash aralashuvi metabolizmni to'g'rilashga va salbiy ta'sirlarni kamaytirishga yordam beradi.

Tadqiqot maqsadi. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi semizlik mavjud bemorlarda jigar funktsiyasi bilan bog'liq metabolik kasalliklarni erta aniqlashga qaratilgan analitik parametrlarni baholash.

Tadqiqot materiallari va usullari. Skrining tadqiqotida ortiqcha vaznli

yoki semirib ketgan 262 bemor va shundan normal vaznli 100 kishining profilaktik tibbiy ko'riklari ma'lumotlari tahlil qilindi..

Qiyosiy tahlil uchun 162 ishtirokchi tanlab olindi, ular so'rovnoma javob berishda spirtli ichimliklarni suiiste'mol qilish yo'qligini ko'rsatgan (JSST tomonidan belgilangan chegaralar doirasida: erkaklar uchun kuniga 40 grammdan ko'p bo'lmagan etanol va ayollar uchun 20 grammdan ko'p bo'lmagan) va ushbu ilmiy tadqiqotda ishtirok etishga yozma rozilik bergan. Ular orasida 133 kishi semirib ketgan yoki ortiqcha vaznga ega, 29 kishi esa normal tana vazniga ega edi.

Tadqiqot natijalari. Semirib ketishda metabolik salomatlikni baholash uchun mo'ljallangan logistik modelning tahlili dastlabki bashoratni tasdiqladi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, jigar disfunktsiyasi va visseral yog' disfunktsiyasi metabolik sindromning shakllanishida asosiy rol o'ynaydi ($p < 0,0001$; egri chiziqli ostidagi maydon - AUC = 0,965).

Visseral yog' to'qimalarining disfunktsiyasini ko'rsatadigan statistik jihatdan muhim o'zgarishlar qayd etildi: visseral yog'lilik indeksi (VYI) ($p = 0,009$) va SteatoTest ($p = 0,002$) yordamida hisoblangan yog' disfunktsiyasi indeksi. Bundan tashqari, ushbu bosqichda insulin qarshiligini baholash statistik jihatdan muhim farqlarni ko'rsatmadi (PHOMA-IR = 0,25; odds nisbati (OR) = 0,79; 95% ishonch oralig'i [0,53-1,18]).

Shuni ta'kidlash kerakki, «normal» metabolizm va qorin bo'shlig'ida semirib ketgan bemorlarda jigardagi o'zgarishlar yengil alkogolsiz steatoz shaklida namoyon bo'lib, jigar hujayralarining 32% dan kamiga ta'sir qiladi. Ushbu tadqiqotda gepatotsitlarning 32% dan ko'prog'iga zarar yetkazilgan yog'li disfunktsiyani baholash uchun eng aniq ko'p chiziqli regressiya modeli to'rt omilning kombinatsiyasi edi: LAP koeffitsienti ($p = 0,0096$), daraja.

alanin aminotransferaza (ALT) ($p = 0,0024$), gamma-glutamilttransferaza (GGT) ($p = 0,0104$) va yuqori zichlikdagi lipoprotein xolesterin (HDL-C) ($p = 0,0463$). Birgalikda bu parametrlar yog' disfunktsiyasidagi o'zgaruvchanlikning 40% ni tushuntiradi.

jigarning noalkagol yog' xastaligi (JNAYoX) «bashoratchi SP32» (bundan keyin SP32 bashoratchisi deb yuritiladi) ning hisoblangan indeksi asosida bashorat qilish uchun mo'ljallangan ishlab chiqilgan model nazorat va o'rganish guruhlaridagi o'rtacha qiymatlar o'rtasidagi statistik jihatdan muhim farqlarni aniqladi (0,65 birlik, 95% CI 0,5 birlik). 95% CI).

Biroq, jinsning statistik jihatdan ahamiyatli ta'siri topilmadi ($p = 0,12$). Taklif etilayotgan SP32 bashoratchisi lipid metabolizmi va insulinga sezgirlik ko'rsatkichlari bilan turli darajadagi ifodalanishning muhim korrelyatsiyasini namoyish etishi aniqlandi.

Muayyan markerning haqiqiyligi tahlillarning diagnostik qiymatini baholovchi guruhda ko'rsatildi ($n = 135$). Ushbu guruhda semirishsiz sog'lom odamlar va metabolik sindrom bilan bog'liq kasalliklarning aniq klinik ko'rinishi bo'lgan odamlarning ulushi 17/83% ni tashkil etdi ($AICSP32 = 0,910$). Ideal chegara darajasi bir-biridan farq qilmadi

Jinsga qarab va 0,69 birlikdan yuqori ko'rsatkichlar bilan. yuqori sezuvchanlik va o'ziga xoslik bilan tavsiflangan (mos ravishda 81% va 88%). Buni standart instrumental diagnostika usullarining natijalari bilan solishtirish mumkin (jigarni ultratovush tekshiruv uchun, o'rtacha / og'ir steatozni ajratishda sezuvchanlik 85,7% va o'ziga xoslik 85,2% ni tashkil etdi).

Xulosa. Bizning tadqiqotlarimiz metabolik sindromni murakkab, ko'p qirrali jarayon sifatida qabul qilingan umumiy tushunchaga mos keladi, bunda ichki organlarning yog'lari faoliyatining buzilishi va insulin sezgirligining yomonlashuvi yetakchi rol o'ynaydi. Bundan tashqari, bizning ma'lumotlarimiz shuni ko'rsatadiki, metabolik sindromning dastlabki bosqichlarida bel atrofi, ochlikdagi qondagi glyukoza darajasi va insulin qarshiligi darajasi kabi standart ko'rsatkichlar asosida tashxis qo'yish yetarli darajada ma'lumotga ega bo'lmasligi mumkin..

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Zokirov V. Z. COVID 19 o'tkazgan va o'tkazmagan jigarning noalkagol yog'xastaligi bilan og'rigan bemorlar klinikasi va laborator tahlillarining solishtirma tahlili //Scientific progress. – 2022. – T. 3. – №. 1. – C. 670-675.
2. Zokirov V. Z. COMPARATIVE ANALYSIS OF THE RESULTS OF LABORATORY-BIOCHEMICAL ANALYSIS IN MIDDLE-AGED AND ELDERLY PATIENTS WITH NON-ALCOHOLIC FATTY LIVER DISEASE AFTER COVID-19 //Art of Medicine. International Medical Scientific Journal. – 2022. – T. 2. – №. 1.
3. Yuldasheva D. H., Muxamedova Z. R., Zokirov V. Z. CHRONIC LIVER DISEASE AND COVID-2019 (literature review and own data) //E-Conference Globe. – 2021. – C. 193-197.
4. Yuldasheva D. H., Zokirov V. Z., Oltiboyev R. O. Modern approaches to the pathogenesis of non-alcoholic fatty liver disease //Euro-Asia Conferences. – 2021. – C. 384-389.
5. Zokirov V. Z. Chronic liver disease and covid-2019 (literature review and own data) //research journal of trauma and disability studies. – 2021. – T. 1. – C. 1-6.
6. Khamraev A. A. et al. Clinical-laboratory markers of progression of non-alcoholic fatty liver disease //American Journal of Medicine and Medical

Sciences. – 2021. – T. 11. – №. 5. – C. 419-425.

7. Yuldasheva D. H. et al. Non-alcoholic Fatty Liver Disease Modern View Of The Problem //JournalNX. – 2020. – T. 6. – №. 12. – C. 286-292.

